

КАРАР

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

№ 24

30 декабрь 2016 ел

2016-2021 елларга һәм 2030 елга кадәр чорга Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Байрәкә-Тамак авыл жирлеген социаль-икътисадый үстерү планын раслау турында

2003 елның 6 октябрдәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 131-ФЗ санлы һәм 2014 елның 28 июндәге «Россия Федерациясендә стратегик планлаштыру турында»гы 172-ФЗ санлы Федераль закон, 2015 елның 16 мартындагы «Татарстан Республикасында стратегик планлаштыру турында»гы 12-ТРЗ санлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлеген башкарма комитеты **карап бирә:**

2016-2021 елларга һәм 2030 елга кадәр чорга Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Байрәкәтамак авыл жирлегенә социаль-икътисадый үсеш планын расларга (1-нче кушымта).

2. Әлеге карарны мәгълүмат стендында халыкка житкерергә, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга һәм түбәндәге адрес буенча хокукый мәгълүматның рәсми порталында бастырып чыгарырга: / <http://jutaza.tatarstan.ru/>.

3. Әлеге карарның үтәлешен үз контролемдә тотам.

Бәйрәкәтамак авыл жирлеген
башлыгы:

3. М. Әһлиева

Ютазы муниципаль районының
2016 елның 30 декабрендәге
24 санлы Байрәкәтамак
авыл җирлеге башкарма
комитеты карарына 1 нче кушымта

2016-2021

**елларга һәм 2030 елга кадәр чорга Татарстан Республикасы Ютазы
муниципаль районының Байрәкәтамак авыл җирлеген социаль-
иқътисадый үстерү планы**

Эчтәлек

Гомуми нигезләмәләр	4
2. Бәйрәкә-Тамак асыл жирлегенә социаль-икътисади хәле характеристикасы.....	4
3. Б-ТАЖнең социаль-икътисади үсешенә төп проблемалары	8
4. Б-ТАЖнең социаль-икътисади үстерү проблемаларын хәл итү буенча чаралар планы	9

Гомуми нигезлэмэлэр

Бэйрэкэтамак авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеш планы (алга таба – План) Татарстан Республикасы Президентының 2015 елның 16 ноябрэндәге ПР-373 санлы күрсәтмәсе нигезендә, 2030 елга кадәр Татарстан Республикасының Социаль-икътисадый үсеш стратегиясен гамәлгә ашыру кысаларында, шулай ук 2016-2021 елларга һәм 2030 елга кадәр чорга Ютазы муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш стратегиясен әзерләү максатларында эшләнә (алга таба – ЮМР стратегиясе). План эшләнә торган чор ЮМР стратегиясендә билгеләнгән.

Илдә һәм республикада социаль-икътисадый һәм ижтимагый-сәяси процессларның билгесезлегенең югары дәрәжәдә булуын исәпкә алып, чараларның төп өлеше 2016-2017 еллар чорына тупланган. Алга таба узган чорда чараларны үтәү нәтижеләре, шулай ук ЮМР стратегиясен гамәлгә ашыру нәтижеләре нигезендә киләсе чорга чаралар исемлегә тәгаенләнәчәк.

Чаралар исемлегендә эшләрне башкару вакыты, җаваплылык үзәкләре һәм чараларны гамәлгә ашыру барышында, шулай ук жирле һәм республика бюджетларының мөмкинлекләреннән чыгып, төзәтмәләр кертергә мөмкин булган финанс ресурсларының планлаштырылган күләмнәре турында мәгълүмат бар.

2. Бэйрэкэ-Тамак авыл жирлегенең социаль-икътисади хәле характеристикасы

Жирлекнең мәйданы 8100 га тәшкил итә. Төзелгән территорияләр 45 га (0,6%), урман белән капланган майдан-270 га (3,3%), авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр мәйданы – 6948 га (86%), шуның 69% ы сөрү жирләре. Б-ТСПНЫҢ гомуми саны 936 кеше тәшкил итә, шуларның 486сы – эшкә яраклы, 448е - икътисади актив, 3 яшькә кадәр – 33 кеше, 3-7 яшьтән – 40 кеше, 7-17 яшьлек - 114 кеше, 55 яшькә кадәр – 221е – хатын-кызларныкы, 60ы-ир-атларныкы 265.

Б-Тамак авыл жирлегә күпмилләтле, анда 809 кеше татарлар, 86 кеше руслар, немецлар, башкортлар һ. б. яши. Санап үтелгән торак пунктлар буенча халык саны 1 нче таблицада күрсәтелгән.

ЮМР БТАЖ торак пунктларында халык саны

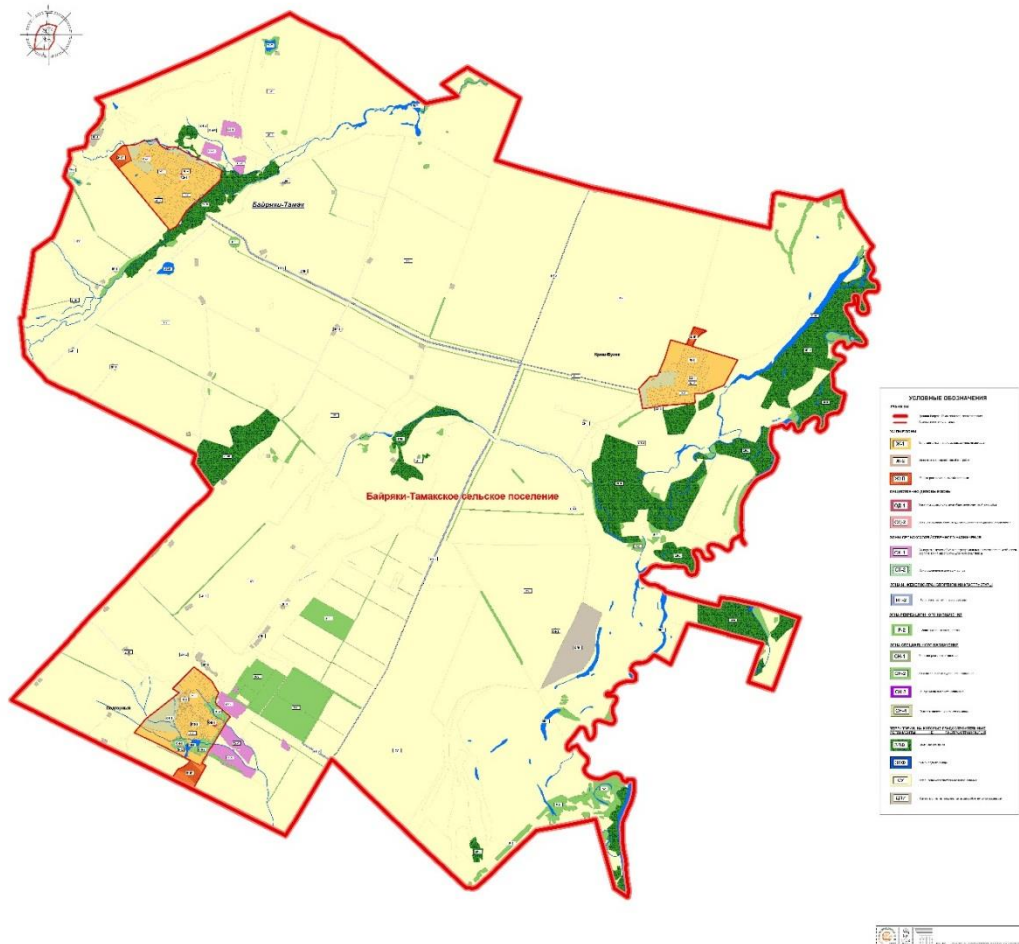
2016 елның 1 гыйнварына

№	Торак пунктларның исеме	Халык саны, кеше	шул исәптән		
			татарлар	руслар	башкалар
1	Бәйрәкәтамак авылы	318	308	7	3
2	Көрәш-Бүләк авылы	144	130	8	6
3	Подгорный б.	474	371	71	32
Барлығы		936	809	86	41

Демографик күрсәткечләр

Күрсәткеч исеме	2011 ел	2012 ел	2013 ел	2014 ел	2015 ел
Даими халык саны (ел башына) - барлығы:	989	978	965	949	952
Бер ел эчендә вафатлар саны	9	5	7	5	9
Бер ел эчендә вафатлар саны	12	10	17	11	16
Халыкның табигый үсеше(+), кимү (-)	-3	-5	-10	-6	-7
Бер ел эчендә килү саны	10	25	27	29	25
Ел эчендә вакыйгалар саны	38	43	29	33	27
Миграцион үсеш (+), халыкның кимүе (-) 1)	-28	-15	-2	-4	-2
Туучылар саны-1000 кеше.	9	5	7	5	9
Үлүчеләр саны-1000 кеше.	12	10	17	11	16
Табигый үсеш (кимү), 1000 кешегә	-3	-5	-10	-6	-7

Бәйрәкәтамак авыл җирлеге (алга таба – Б-ТСП) 3 торак пункттан тора, аларның территорияль урнашуы 1 рәсемдә күрсәтелгән.

1 рәсем Б-ТАЖ һәм аның торак пунктларының территорияль урнашуы

Юлларның гомуми озынлыгы-10,785 км, яқын-тирә өлкә үзәкләренә кадәр ераклык: Казан-400 км, Самара-282 км, Оренбург-389 км, Уфа-199 км, Ижевск-354 км.

Авыл жирлеге икътисадының төп тармагы-авыл хужалыгы. Авыл жирлеге түбәндәге авыл хужалыгы оешмалары тарафыннан тәкъдим ителгән:

- "Кадыйров М. М.» КФХ
- "Кәримов Ф. Ф.» КФХ житәкчесе
- «Насыйбуллин А. М.» КФХ
- "Латипов Р. Х.» КФХ
- «Фәйзрахманов Р. Р.» КФХ
- "Локманов Ф. Г.» КФХ
- "Әхмәтшин Н. А." КФХ
- "Әхмәтшина Г. З.» КФХ
- "Ильясова Л. Г.» КФХ
- «Идрисов Р. З.» КФХ
- «Баталова О. В.» КФХ

Аларга 4,7 мең гектардан артык авыл хужалыгы жирләре һәм 596 баш мөгезле эре терлек беркетелгән. Б-ТАЖдә гамәлгә кертелмәгән егәрлекләр, шул исәптән жирләр дә юк.

Авыл хужалыгы терлекчелек тармагына - сөт-ит терлекчелегенә, кошчылыкка, язгы бодай, көзгә арыш, арпа, солы игелә.

Б-ТСП территориясендә авыл хужалыгы формированиеләре тарафыннан житештерелә торган продукциянең төп төрләре 2 нче таблицада күчерелгән.

2 таблица

2015 елда житештерелә торган продукция төре, сату күләме

№	Продукция исеме	Б-ТАЖдә тонна продукция житештерү күләме	ЮМРда тонна продукция житештерү күләме	ЮМР продукциясе житештерүдә Б-ТАЖ продукциясе житештерү күләме өлеше, %
1	Сөт	1000		
2	Ит	200		
3	Бөртекшеләр	564		

Сәүдә өлкәсе жирлектә 5 стационар сәүдә кибетеннән тора.

Жирлек территориясендә 310 шәхси ярдәмче хужалык бар, аларга 469 баш мөгезле эре терлек, шул исәптән 182 баш савым сыеры беркетелгән.

Бәйрәкәтамак авыл жирлегендә 1 гомуми белем бирү мәктәбе бар, анда 39 бала белем ала. Балалар бер сменада 1-9 нчы сыйныфларда белем ала. Бәйрәкәтамак һәм Көрәш- Бүләк авылы балалары Каразирек мәктәбендә укыйлар, 10 һәм 11 сыйныфларда укуларын дәвам итәргә теләүчеләр шәһәр тибындагы Урыссу һәм Иске Каразирек. Урыссу бистәсенә яисә Каразирек авыл жирлегендә урнашкан база мәктәпләрендә белем алалар. Укучыларны база мәктәпләренә 3 торак пункттан мәктәп автобусында йөртәләр. 2 балалар мәктәпкәчә учреждениесе эшли, аларда 30 бала исәпләнә.

Жирлек халкына 3 фельдшер-акушерлык пункты дөвалау-профилактика ярдәме күрсәтә, алар жирлекнең һәр торак пунктында урнашкан. Фельдшер-акушерлык пунктларында өч белгеч эшли.

Жирлек территориясендә 2 авыл мәдәният йорты һәм 1 авыл клубы бар, анда 5 белгеч эшли. Ел саен районның клуб учреждениеләрендә 500 дән артык мәдәни-массакуләм чара үткәрелә. Жирлектә 2 китапханә бар. Китапханәләргә хезмәт күрсәтү зонасына 3 торак пункт керә.

Китапханәләренң Документлар фонды 25452 данә тәшкит итә, шул исәптән:

- китаплар 25452 данә;

Бәйрәкәтамак авыл жирлегендә төрле категорияләре физик культура һәм спорт белән даими шөгыльләнүгә жәлеп итү юлы белән халыкны сәламәтләндерүгә игътибар юк.

Жирлектә өч спорт төре үстерелә. Чаңгы ярышлары, футбол, волейбол аеруча нәтижәле һәм планлы рәвештә үсә.

Яшьләр сәясәте, физик культура һәм спорт өлкәсендәге сәясәт авыл жирлеге башлыгы эшчәнлегендә мөһим юнәлеш булып тора. Физик культура һәм спортны үстерүгә юнәлдерелгән чаралар ел саен физкультура һәм спорт белән шөгыльләнүче халыкны колачлый.

3 таблица

ТСП социаль инфраструктурасы характеристикасы

№	Программа	Саны
1	Мәгариф учреждениеләре (мәктәпләр)	1

2	Мэдэниэт йортлары һәм авыл клублары	3
3	Балалар мэкътэпкэчэ учреждениелэре	2
4	ФАП	3
5	Спорт корылмалары	1
6	Китапханэ	2

Б-ТАЖнең бюджет тээмин ителеше 100 процент тэшкит итэ, чөнки республика дэрэжэсендэ муниципаль берэмлеклэр бюджетлары балансланган. Шуның белэн бергэ, Б-ТАЖ бюджетында үз салымнарының нибары 20 проценты гына.

**Бэйрэкэтамак авыл жирлеге буенча консолидациялэнгән
бюджетның үтэлеше динамикасы
4 таблица**

мең сумга

2011		2012		2013		2014		2015	
керем	чыгым	керем	чыгым	керем	чыгым	керем	чыгым	керем	чыгым
3352,5	1719,9	2683,6	2617,2	2418,3	2345,7	3344,1	3285,6	4480,2	4052,6

5 таблица

**Бэйрэкэтамак авыл жирлегенен
2010-2015 елларгв үз-үзен тээмин итү динамикасы**

Программа	Үлчәү берәмлеге	Еллар буенча фактик әһәмияткә ия					
		2010 ел.	2011 ел.	2012 ел.	2013 ел.	2014 ел.	2015 ел.
Керемнәрнең гомуми күләмендә салым һәм салым булмаган керемнәр өлеше	%	20	11	29,4	34,3	23,3	27,3

2015 елда бюджетның чыгым өлеше, 2014 ел белән чагыштырганда, 23 % ка арткан һәм 4052.6 мең сум тэшкит иткән.

2010-2015 елларда консолидациялэнгән бюджетта социаль өлкә чыгымнары 60% тан 80% ка кадәр тэшкит итэ. Бюджетның чыгым өлешендә ел саен беренчел һәм социаль әһәмияткә ия чыгымнар арта, бюджетның социаль юнөлеше арта.

3. Б-ТАЖнең социаль-икътисадый үсешенен төп проблемалары

Төп проблемалар исемлеге һәм аларның әһәмиятлелеген бәяләү 6 таблицада.
6 таблица

Б-ТАЖнең төп проблемалары

№	Проблеманың исеме	Әһәмиятен проблеманың ун баллы шкала буенча
1	Эшкә яраклы халыкның аывылдан китүе	5

2	Туучылар саны кимү	3
3	үлүчелэр саны югары булу	4
4	Торак белән тээмин ителешнең түбән дәрәжәсе	5
5	Керемнәрнең, шул исәптән хезмәт хакының түбән дәрәжәсе	10
6	Эш урыннары булмау	10
7	Шәхси ярдәмче хужалыклар житештергән продукциянең сатып алу бәясе жирле фермерлар тарафыннан да түбән. Продукция сатуда ЮМР АЖ берләштерелгән позициясе булмау	9
8	Шәхси ярдәмче хужалыкларның активлыгы түбән дәрәжәдә	7
9	Кадрлар житмәү	2
10	Авыл клубларының житәрлек дәрәжәдә тээмин ителмәве	5
11	Пенсияләрнең түбән дәрәжәсе	10
12	Каты өслекле юллар житәрлек булмау	10
13	Инженерлык һәм социаль инфраструктураның тузуы	8
14	Авыл жирлеге торак пунктларының генераль планы булмау	8
15	Ваклап сату күләмнәренең кимүе, продукциянең житәрлек ассортименты һәм кибетләрнең техник жиһазланышы начар түгел	7

4. Б-ТАЖен социаль-икътисадый үстерү проблемаларын хәл итү буенча чаралар планы

Югарыда күрсәтелгән проблемаларны хәл итү буенча чаралар планы 7 нче таблицада күрсәтелгән.

7 таблица

Чаралар планы

№	Чараның исеме	Үтәү вакыты	Жаваплы башкаручылар	Ресурслар белән тээмин итү
1	Халыкның сәламәтлеген саклауга һәм авырулар үсешен киметүгә ярдәм итә торган үз-үзеңне тоту модельләрен формалаштыру	2016-2030 еллар.	Б-Тамак авыл жирлеге, ТР ЮМР Башкарма комитеты, "Урыссу РҮХ" ДАСУ	-
2	Жирлекнең авыл хужалыгы предприятиеләрендә күчмә профессиональ караулар	2016-2030 еллар.	Б-Тамак авыл жирлеге, ТР ЮМР Башкарма комитеты, "Урыссу РҮХ" ДАСУ	-

	оештыру һәм үткәрүдә ярдәм күрсәтү			
3	Бэйрәкә- Тамак авыл жирлеге халкын диспансерлаштыру үткәргә	2016-2021 еллар.	Б-Тамак авыл жирлеге, ТР ЮМР Башкарма комитеты, "Урыссу РҮХ" ДАСУ	-
4	Профилактик, яшьләр акцияләре, түгәрәк өстәлләр, очрашулар, семинарлар үткәру, яшүсмерләрнең сәламәт яшәү рәвешен алып баруга мотивациясен арттыру максатыннан	ел саен	Тамак авыл жирлеге, ТР ЮМР Башкарма комитеты, "Урыссу РҮХ" ДАССО, ЮМР мәгариф бүлеге, яшьләр һәм спорт бүлеге	-
5	Дәүләт алкоголь инспекциясе, Эчке эшләр бүлеге, инспекция хезмәткәрләре белән берлектә легаль булмаган хәмер сату очракларын ачыклау буенча айлык рейдлар үткәрүгә ярдәм күрсәтү	2016-2030 еллар.	Батамак авыл жирлеге башлыгы, ТР ЮМР Башкарма комитеты, Дәүләт алкоголь инспекциясе (киләшү буенча), район эчке эшләр бүлеге	-
6	Торак төзелеше өчен жир кишәрлекләренә ихтыяжны тәмин итү	2016-2030 еллар.	Б-Тамак авыл жирлеге башлыгы, ТР ЮМР Башкарма комитеты, ТР Төзелеш министрлыгы (киләшү буенча)	
7	Бозылган жирләрне реконструкцияләү	2016-2030 еллар	Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы башкарма комитеты	
8	Кулланылмаган житештерү мәйданнарының, шул исәптән жир кишәрлекләренә реестрын керту һәм булдыру	даими	Бәтамак авыл жирлеге башлыгы, ТР ЮМР Башкарма комитеты	-
9	Гражданның үзара салымы һәм юл фонды программасында катнашу хисабына автомобиль юлларының торышын яхшыртырга	2016-2021 еллар.	Б-Тамак авыл жирлеге башлыгы, ТР ЮМР Башкарма комитеты, ТР Төзелеш министрлыгы (киләшү буенча)	-
10	Территорияләрне яшелләндерү юлы белән экологиягә тискәре йогынтыны киметү	2016-2021 еллар.	Бәтамак авыл жирлеге башлыгы, ТР ЮМР Башкарма комитеты, авыл хужалыгы берләшмәләре	-
11	Кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү	2016-2030 еллар.	Бәтамак авыл жирлеге башлыгы, ТР ЮМР	-

	буенча республика программаларында катнашу һәм үз бизнес-идеяләрен тормышка ашыру өчен «Эшкуарлык фабрикасы» бизнес-проектында яшь (яшь) эшкуарларның катнашуы инициативасы		Башкарма комитеты, ТР Икътисад министрлыгы (килешү буенча)	
12	Яшь белгечләрен авылда үтемле торак белән тээмин итү өчен дәүләт программаларында катнашуны башлап жибәрергә	2017-2020 еллар.	Б-ТАЖ башлыгы, ЮМР Башкарма комитеты, ТР Төзелеш, архитектура һәм ТКХ министрлыгы	-
13	Шәхси ярдәмче хужалыкларны үстерү программасын гамәлгә ашыру, барлык этапларда да ярдәм күрсәтү өчен шартлар тудыру	2016-2018 еллар.	Б-ТАЖ башлыгы, ТР ЮМР Башкарма комитеты	
14	ЮМР продукциясен сату буенча бердәм оператор булдыру буенча тәкъдимнәр эзерләү	2017 ел.	Б-ТАЖ башлыгы, ТР ЮМР Башкарма комитеты	-
15	Б-ТАЖнең хезмәткә сәләтле халкы арасында МСПга ярдәм итү турында мәгълүматлылык, шулай ук Б-ТАЖ яки ЮМР территориясендә үз бизнесын булдыру белән кызыксыну турында сораштыру үткөрү	2017 ел.	Б-ТАЖ башлыгы, ТР ЮМР Башкарма комитеты	-
16	Б-ТАЖ товарларының төп төркемнәре буенча базар сыешлыгын анализлау	2017 ел.	Б-ТАЖ башлыгы, ТР ЮМР Башкарма комитеты	
17	Халыкның финанс грамоталылыгын арттыру кысаларында тормышка ашырыла торган чараларда Б-ТАЖ халкының катнашуын тээмин итү	2017-2020 еллар.	Б-ТАЖ башлыгы, ТР ЮМР Башкарма комитеты	
18	Казан шәһәренең ЮМР РҮХ һәм медицина оешмаларының белгечләре тарафыннан халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәре өчен күчмә кабул итүләр һәм консультацияләр үткөрү турында тәкъдимнәр эзерләү	2017-2020 еллар.	Б-ТАЖ башлыгы, ТР ЮМР Башкарма комитеты	

19	Шәхси ярдәмче хужалыкларны үстерүдә актив катнашуга пенсионерларны жәлеп итү механизмнарын эзерләү һәм тәкъдимнәр эзерләү	2017-2020 еллар.	Б-ТАЖ башлығы, ТР ЮМР Башкарма комитеты	
20	«Чиста су»федераль максатчан программасында катнашу юлы белән торак пунктларда су бүлү челтәрләрен реконструкцияләргә һәм төзәргә	2016-2020 еллар.	Б-ТАЖ башлығы, ТР ЮМР Башкарма комитеты, ТР төзелеш һәм ТКХ министрлығы (киләшү буенча)	8261 мең сум
21	«Лизинг-Грант»программасында крестьян-фермер хужалыклары, гаилә фермалары һәм шәхси ярдәмче хужалыклар катнашуны башлап жибәрәргә,	2016-2021 еллар.	Б-ТАЖ башлығы, ТР ЮМР Башкарма комитеты, УСХиП һәм ЮМР (киләшү буенча), ЮМР ИК, халыкны эш белән тәэмин итү үзәге ДБУ (киләшү буенча), ТР Икътисад министрлығы (киләшү буенча)	-
22	Яңа фермалар төзү юлы белән эре мөгезле терлекләр санын арттыру	2016-2019 еллар	Б-ТАЖ башлығы, ТР ЮМР Башкарма комитеты, Авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе, ЮМР (киләшү буенча), ЮМР ИК, халыкны эш белән тәэмин итү үзәге ДБУ (киләшү буенча), ТР Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлығы (киләшү буенча)	
23	Авылда эшкуарлыкны үстерүгә ярдәм итү, КФХ, шәхси эшмәкәр, гаилә фермалары булдыруда ярдәм күрсәтү, шул исәптән жир кишәрлекләрен һәм биналарны рәсмиләштергәндә дә	2016-2021 еллар.	Б-ТАЖ башлығы, ТР ЮМР Башкарма комитеты, Авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе, ЮМР (киләшү буенча), ЮМР ИК, халыкны эш белән тәэмин итү үзәге ДБУ (киләшү буенча), ТР Авыл хужалыгы	

			Һәм азык-төлек министрлығы (киләшү буенча)	
24	Авыл хужалыгы техникасы паркын яңарту	2016-2021 еллар.	Б-ТАЖ башлығы, ТР ЮМР Башкарма комитеты, УСХиП, ЮМР (киләшү буенча), авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлығы (киләшү буенча) районның авыл хужалыгы предприятиеләре	
25	Туфракның уңдырышлылыгын арттыру: - әче туфракларны извествлау - минераль һәм органик ашламалар кертү ; - чәчү әйләнешен чиратлаштыру	2016-2021 еллар.	Б-ТАЖ башлығы, ТР ЮМР Башкарма комитеты, УСХиП, ЮМР (киләшү буенча), авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлығы (киләшү буенча)	
26	Игенчелектә югары маржиналь культуралар кертү юлы белән терлекчелек һәм үсемлекчелекне үстерү	2016-2021 еллар.	Б-ТАЖ башлығы, ТР ЮМР Башкарма комитеты, УСХиП, ЮМР (киләшү буенча), авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлығы (киләшү буенча)	
27	Элиталы орлыклар белән чәчелгән жирләргә 2021 елга 95%ка кадәр житкерү элиталы орлыклар белән чәчелгән жир кишәрлекләре өлешен арттыру юлы белән	2017-2021 еллар.	Б-ТАЖ башлығы, ТР ЮМР Башкарма комитеты, УСХиП ЮМР	-
28	Райпотребсоюз системасы кибетенә реконструкция үткәрү	2017-2020 еллар.	Ютазы РПСЫ	-

29	Продукцияның ассортимент исемлеген арттырырга	2017-2018 еллар.	Ютазы РПСЫ, авыл эшмәкәрләре	-
30	Сәүдә жиһазларын яңарту	2017-2018 еллар.	Ютазы РПСЫ, авыл эшмәкәрләре	-
31	Алкогольле продукция сатучы барлык сәүдә нокталарында ЕГАИС урнаштыру	2016 ел.	Ютазы РПСЫ, авыл эшмәкәрләре	